

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 80/2022
24.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Милене Рашић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Александра Булована, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Булована, адвоката Раде Еркића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Краљеву К 49/18 од 06.07.2021. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 680/21 од 26.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 24.02.2022. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Булована, адвоката Раде Еркића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Краљеву К 49/18 од 06.07.2021. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 680/21 од 26.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Краљеву К 49/18 од 06.07.2021. године окривљени Александар Булован оглашен је кривим због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика па је осуђен на казну затвора у трајању од 4 (четири) године и 6 (шест) месеци у коју му се урачунава време проведено у притвору почев од 31.08.2014. године до 09.02.2015. године. На основу члана 87. у вези члана 246. став 8. Кривичног законика, од окривљеног је одузета опојна дрога „Cannabis“, у количини од 12.307,58 грама нето масе, која ће бити уништена по правноснажности пресуде, а на основу члана 87. став 1. и 2. Кривичног законика од окривљеног је трајно одузето путничко возило, ближе описано у изреци пресуде.

Истом пресудом, обавезан је окривљени на плаћање трошкова кривичног поступка, о чијој ће висини бити одлучено посебним решењем и на плаћање судског паушала у

износу од 10.000,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 680/21 од 26.10.2021. године, одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца ВЈТ у Краљеву и браниоца окривљеног Александра Булована и првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Александра Булована, адвокат Раде Еркић због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде закона из члана 74. ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд поднети захтев уважи и преиначи у целини побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе или да укине другостепену пресуду и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Булована, је неоснован.

Бранилац окривљеног као разлог подношења захтева за заштиту законитости истиче повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, коју образлаже тако што наводи да у радњама окривљеног нема елемената саизвршилаштва (заједничког договора) у остваривању осталих обележја бића кривичног дела из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, и то пре свега преноса опојне дроге ради продаје.

Истакнуте наводе из захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Булована, Врховни касациони суд оцењује неоснованим, а из следећих разлога:

Кривично дело из члана 246. став 1. Кривичног законика чини онај ко неовлашћено производи, прерађује, продаје или нуди на продају или ко ради продаје купује, држи или преноси или ко посредује у продаји или куповини или на други начин неовлашћено ставља у промет супстанце или препарате који су проглашени за опојне дроге.

Саизвршилаштво у смислу одредбе члана 33. Кривичног законика постоји уколико више лица, учествовањем у радњи извршења, са умишљајем или из нехата, заједнички изврше кривично дело, или уколико остварујући заједничку одлуку другом радњом са умишљајем битно допринесу извршењу кривичног дела.

По становишту Врховног касационог суда, из чињеничног описа кривичног дела, утврђеног из изреке пресуде Вишег суда у Краљеву К 49/18 од 06.07.2021. године, која је у свему потврђена пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 680/21 од 26.10.2021. године произилазе сва битна законска обележја кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика за које је окривљени Александар Булован у овом кривичном поступку оптужен и правноснажно оглашен кривим. Ово са разлога, што се из чињеничног описа датог у изреци првостепене пресуде утврђује „...Да је окривљени Александар Булован, поступајући као урачунљиво лице, свестан свога дела и свестан да је овакво његово дело забрањено, а чије је извршење хтео, по претходно постигнутом договору (са још 3 лица), а остварујући заједничку одлуку, неовлашћено ради продаје преносио супстанцу која је проглашена за опојну дрогу...тако што су се најпре договорилида...заједно набаве опојну дрогу канабис...и неовлашћено је ради продаје пренесу у Београд, при чему су се договорили шта ће свако од њих радити, па су...поступили по договору....од њима познатог лица набавили опојну дрогу канабис....у количини од 12.307,58 грама нето масе...запаковали у 13 пакета....сакрили их у конструкциону шупљину изнад шус плеха изнад пода возила..., а затим ову опојну дрогу неовлашћено преносили ради даље продаје, тако што је возилом управљао окривљени Александар Булован, док се на месту сувозача налазио окривљени Дмитар Томашевић, при чему се испред њих кретало возило марке..., којим је управљао окривљени Радомир Илић, а на месту сувозача седео окривљени Иван Димитријевић, а који су успостављеном радио везом обавештавали окривљеног Александра Булована и окривљеног Дмитра Томашевића о постављеним полицијским патролама на путу...“

Поступајући на напред описани начин, по оцени Врховног касационог суда окривљени Александар Булован, заједно са још 3 лица, по претходном договору, заједнички су деловали - учествовали у радњи извршења кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, са умишљајем остварујући заједничку одлуку, на начин описан у изреци пресуде. Такође, по оцени Врховног касационог суда, предузимање међусобно повезаних радњи описаних у изреци пресуде, јасно показује да је између окривљених постојала сагласност и договор да дело врше заједно и да су свесни да активно учествују у извршењу радњи кривичног дела са другим лицима.

Како је код окривљеног Александра Булована постојала свест о заједничком деловању као и претходни договор за извршење радње кривичног дела – неовлашћеног преноса опојне дроге ради њене продаје, о чему се, одговарајући на наводе жалбе браниоца, изјаснио и другостепени суд на страни 6. у ставу петом образложења другостепене пресуде, износећи разлоге које у свему као правилне прихвата Врховни касациони суд и на исте упућује, сходно одредби члана 491. став 2. ЗКП, те како, чињенични опис кривичног дела у изреци првостепене правноснажне пресуде садржи све елементе кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, за које је окривљени Александар Булован, оглашен кривим и осуђен, то Врховни касациони суд налази да доношењем побијаних правноснажних пресуда није повређен кривични закон из члана 439. тачка 1)

ЗКП, а на шта се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, у захтеву за заштиту законитости истиче се да се правноснажне пресуде заснивају на доказима на којима се према одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати и као такве доказе означава исказе саопштужених (сада већ осуђених лица), које је окривљени оспоравао.

Изнетни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Александра Булована се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Стоје наводи захтева да је у доказном поступку, на главном претресу одржаном дана 25.02.2021. године, првостепени суд прочитао одбране окривљених Дмитра Томашевића и Радомира Илића дате на главном претресу одржаном дана 24.09.2018. године. Међутим, на овај начин првостепени суд није учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног.

Одредбом члана 406. став 1. ЗКП је прописано: „Осим у случајевима посебно прописаним у овом законнику, упознавање са садржином записника о исказима сведока, саопштужених или већ оптужених саучесника у кривичном делу, као и записника о налазу и мишљењу вештака, може се по одлуци већа обавити сходном применом члана 405. овог законика ако је, између осталог, као у тачки 5) овог члана прописано „да је реч о исказу саопштуженог према којем је кривични поступак раздвојен или већ окончан правноснажном осуђујућом пресудом.

Из списка предмета произлази да је Виши јавни тужилац у Краљеву, након спроведене истраге, Вишем суду у Краљеву поднео оптужницу Ктo 50/14 од 05.11.2014. године, измењена дана 19.11.2014. године и 26.12.2018. године, против окривљених Александра Булована, Дмитра Томашевића, Ивана Димитријевића и Радомира Илића, због постојања оправдане сумње да су извршили кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика.

Такође, из списка предмета произлази да је решењем Вишег суда у Краљеву К 80/14 од 16.01.2018. године у кривичном предмету окривљених Александра Булована, Дмитра Томашевића, Ивана Димитријевића и Радомира Илића, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога у саизвршилаштву из члана 246. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, поступак против окривљеног Александра Булована раздвојен и одлучено је да се пред тим судом има посебно довршити.

Поред овога, из списка произилази да је у односу на окривљене Дмитра Томашевића, Ивана Димитријевића и Радомира Илића, Виши суд у Краљеву донео пресуду К 80/14 од 16.01.2018. године, која је преиначена пресудом Апелационог суда у

Крагујевцу Кж1 223/19 од 02.04.2019. године и окривљени Дмитар Томашевић и Иван Димитријевић осуђени на казне затвора у трајању од по 5 година, а окривљени и Радомир Илић, на казну затвора у трајању од 4 године и 6 месеци, у које им се урачунава време проведено у притвору.

По оцени Врховног касационог суда, одредба члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП омогућава суду да на главном претресу, и без сагласности странака, изведе доказ и то путем вршења увида или читања садржине записника о исказу саоптуженог према којем је кривични поступак раздвојен или је већ окончан правноснажном осуђујућом пресудом. Упознавањем на главном претресу одржаном дана 25.02.2021. године, са исказима окривљених Дмитра Томашевића и Радомира Илића, према којима је поступак раздвојен и окончан правноснажном осуђујућом пресудом, које су дали на главном претресу вршењем увида у записник о главном претресу од 24.09.2018. године и његовим читањем, уместо непосредног испитивања ових саоптужених на главном претресу, суд је поступио у свему законито, сагласно процесној одредби члана 406. став 1. тачка 5) ЗКП.

Упознавање са садржином записника о исказу саоптуженог према којем је поступак раздвојен или окончан правноснажном осуђујућом пресудом, начин је извођења доказа на главном претресу, па се такав исказ може користити као доказ, имајући у виду да су приликом саслушања окривљених Дмитра Томашевића и Радомира Илића, сходно одредбама Законика о кривичном поступку, биле испуњене све процесне претпоставке за њихово саслушање.

Следствено наведеном, Врховни касациони суд налази да је првостепени суд, законито, у доказном поступку извео доказ на коме се по одредбама Законика о кривичном поступку пресуда може заснивати, те да стога није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП на коју бранилац окривљеног Александра Булована неосновано указује у поднетом захтеву за заштиту законитости.

Указујући на исту повреду закона, бранилац окривљеног Александра Булована, у поднетом захтеву као незаконите доказе означава доказе који су изведени на главним претресима одржаним дана 04.12.2018. године и 30.01.2019. године, без присуства окривљеног, а у присуству браниоца „који није имао то својство“. Према наводима браниоца, на овим главним претресима суд је одредио медицинско вештачење здравственог стања окривљеног и извршио увид у читав низ других исправа и испитао представника комисије вештака Института за ментално здравље, те осим околности везаних за тренутно здравствено стање окривљеног, утврђивао и околности везане за његову урачунљивост, али и друге одлучне чињенице, због чега су исти морали бити издвојени из списка.

Из списка предмета произилази да је суд на главним претресима одржаним без присуства окривљеног, а у присуству браниоца постављеног по службеној дужности, искључиво изводио доказе (медицинска документација, допуна налаза и мишљења Института за ментално здравље, исказ представника комисије вештака...), који се односе

на здравствено стање окривљеног – процесну способност окривљеног односно могућност његовог излечења и учествовања у кривичном поступку и утврђивање временског периода који је потребан да би се окривљени оспособио за учествовање у поступку.

Битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП постоји уколико је пресуда заснована на доказу на коме се по одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати, осим ако је с обзиром на друге доказе очигледно да би и без тог доказа била донесена иста пресуда, док докази на које указује бранилац окривљеног не представљају доказе који се односе на предмет оптужбе и на којима би се могла заснивати правноснажна пресуда, у смислу цитиране одредбе.

При томе, сви докази на којима се заснива правноснажна пресуда изведени су на главном претресу у присуству окривљеног и његовог браниоца, у складу са законским одредбама и процесним претпоставкама за њихово извођење, због чега Врховни касациони суд налази да изнети наводи браниоца, не доводе у питање законитост побијаних пресуда.

Као разлог подношења захтева за заштиту законитости, бранилац окривљеног истиче да је окривљеном током поступка повређено право на обавезну одбрану из члана 74. тачка 2) ЗКП, која повреда закона представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости. Међутим, ову повреду, бранилац образлаже истицањем да је у конкретном поступку окривљеног Александра Булована бранио бранилац, адвокат Денис Бећирић, који је био бранилац и окривљенима Дмитру Томашевићу и Радомиру Илићу, те да је суд био у обавези да окривљеном Александру Буловану постави другог браниоца по службеној дужности, обзиром да су се окривљени Дмитар Томашевић и Радомир Илић бранили тако што су теретили окривљеног Александра Булована, који у том моменту још није изнео своју одбрану, јер је био процесно неспособан.

По оцени Врховног касационог суда, изнетим наводима не указује се на повреду закона из члана 74. тачка 2) ЗКП, нити на неку од процесних ситуација предвиђених одредбом члана 74. ЗКП, којима је предвиђена обавезна одбрана окривљеног у кривичном поступку, већ се указује на повреду одредбе члана 73. став 3. тачка 4) ЗКП, којом је прописана једна од могућности да се буде бранилац. Како, повреда наведене одредбе, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, Врховни касациони суд се у разматрање ових навода није упуштао.

У вези са тим, као разлог подношења захтева за заштиту законитости, бранилац окривљеног у образложењу захтева наводи и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП, истицањем да право на одбрану подразумева и право окривљеног да присуствује суђењу. Међутим, Врховни касациони суд се у разматрање и оцену ове повреде закона, такође, није упуштао, обзиром да иста не представља дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, сходно члану 485. став 4. ЗКП.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић